

Załącznik do Uchwały Nr...../2024

Rady Powiatu w Gołdapi

z dnia

Powiatowy Program

Rozwoju Pieczy Zastępczej

na lata 2024-2026

Opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi

Gołdap 2024

1. Wstęp.....	3
2. Diagnoza rodzicielstwa zastępczego i pieczy instytucjonalnej.....	3
3. Cele i sposób osiągnięcia założonych celów.....	7
4. Projektowane źródła finansowania programu	9
5. Zakładane rezultaty realizacji programu.....	10
6. Limity rodzin zastępczych zawodowych na lata 2021-2023.....	10
7. Wskaźniki.....	10
8. Sposób monitorowania programu	11

1. Wstęp.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym system pieczy zastępczej tworzy zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Zadania te realizowane są we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, policją.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 - letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi, zarządzeniem Nr 81/2011 Starosty Gołdapskiego z dnia 18 października 2011r. zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Mając powyższe na uwadze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi organizuje pieczę zastępczą w Powiecie Gołdapskim.

Opracowanie i realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na trzy kolejne lata, ma na celu kontynuację i rozwój realizacji założeń przyjętych w dotychczasowym dokumencie, nałożonych przez ustawodawcę. Dokument uwzględnia rozwój istniejących form wsparcia, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 zawiera cele i kierunki działań w perspektywie trzyletniej, które będą podejmowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Powiecie Gołdapskim. Program uwzględnia potrzeby środowiska lokalnego w obszarze pieczy zastępczej, w szczególności dzieci i młodzieży przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Wskazuje przede wszystkim na konieczność tworzenia nowych zawodowych rodzinnych form pieczy zastępczej, szkolenia wszystkich rodzin zastępczych, promocję rodzicielstwa zastępczego oraz zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla całego środowiska pieczy zastępczej. Bierze także pod uwagę podejmowanie działań na rzecz deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej oraz indywidualizację pracy z dzieckiem.

Program powstał na podstawie art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024r. poz. 177), który jako zadanie własne powiatu wskazuje „opracowanie i realizację 3- letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych”

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej zawarte w niniejszym Programie są zgodne z następującymi dokumentami:

- Warmińsko – Mazurski Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2023-2027 przyjęty Uchwałą Nr LI/773/23 Sejmiku Województwa Warmińsko
- Mazurskiego
- Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027

2. Diagnoza rodzicielstwa zastępczego i pieczy instytucjonalnej w Powiecie Gołdapskim.

Powiat Gołdapski powstał 1 stycznia 2002r. Od tej daty począwszy do dnia dzisiejszego system pieczy zastępczej bardzo ewaluował. Systematycznie ograniczano limit miejsc w pieczy instytucjonalnej na rzecz rodzin zastępczych i rodzinnych form pieczy zastępczej. Od stycznia 2021 roku w placówce opiekuńczo – wychowawczej może przebywać jedynie 14 dzieci. Zarząd Powiatu Gołdapskiego podjął szereg działań deinstytucjonalizujących pieczę

zastępczą aby sprostać wymaganiom ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

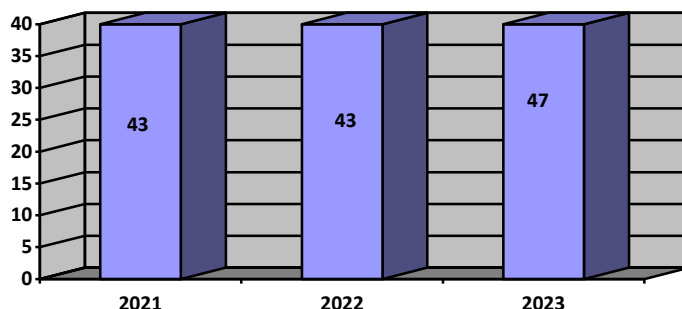
Kadra Zespołu Rodzinnej Pieczy zastępczej składa się z 6 osób (kierownik zespołu rodzinnej pieczy zastępczej, 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pracownik socjalny), jest wykwalifikowana i w dalszym ciągu podnosi swoje kompetencje.

W Powiecie Gołdapskim brakuje kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe oraz do prowadzenia rodzinnych domów dziecka. Pomimo różnych kampanii w lokalnych mediach zgłasza się średnio 1 rodzina rocznie, co niestety nie zabezpiecza potrzeb powiatu w tym zakresie. Funkcjonujące rodzinne domy dziecka są obciążone dużą liczbą dzieci, często w podobnym wieku, z dużymi obciążeniami zdrowotnymi, zaniedbaniami higienicznymi i edukacyjnymi co zwiększa ryzyko wypalenia zawodowego rodziców zastępczych.

Od 1 lipca 2023 roku Zarząd Powiatu w Gołdapi zlecił prowadzenie dwóch całodobowych placówek opiekuńczo wychowawczych Stowarzyszeniu na Rzecz Pomocy Dziecku i jego Rodzinie „Tacy Sami”. Obecnie placówki funkcjonują pod nazwą Dom dla Dzieci i Młodzieży „Tacy Sami” w Gołdapi. Placówka zapewnia dzieciom standardy określone w obowiązujących aktach prawnych, co jest systematycznie nadzorowane przez inspektorów wojewódzkich oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Obecna umowa przewiduje funkcjonowanie dwóch placówek po 14 miejsc w każdej, z tego w jednej - 1 miejsce interwencyjne.

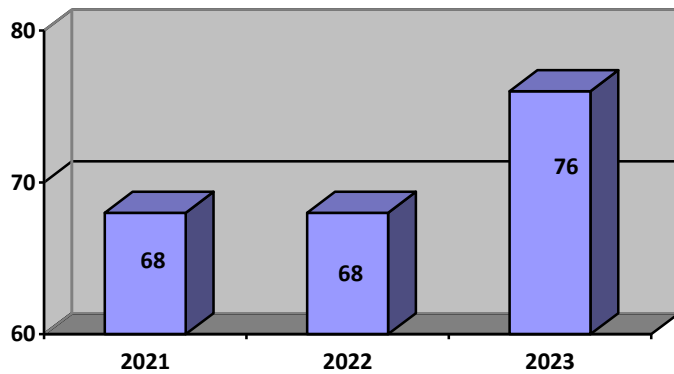
Wskutek wysokiego wskaźnika sytuacji problemowych, o różnym podłożu w funkcjonujących rodzinach zastępczych można wnioskować, że rodzice zastępczy potrzebują systematycznego wsparcia w formie grup samopomocowych, szkoleń, w tym szkoleń przeciwdziałających wypaleniu zawodowemu, poradnictwa specjalistycznego. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie obejmuje wszystkie rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka wsparciem przewidzianym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Organizator pieczy zastępczej zapewnia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, możliwość udziału w grupie wsparcia, szkolenia, angażuje dzieci do udziału w warsztatach i konkursach w ramach realizacji różnych projektów. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracują z rodzinami zastępczymi, sporządzają oceny zasadności pobytu dzieci w tych rodzinach, oceny rodziców zastępczych, pracują w zespołach ds. oceny sytuacji dziecka, co przynosi efekty, w postaci wzrostu liczby dzieci wracających do rodziców biologicznych i trafiających do rodzin adopcyjnych.

Wykres nr 1. Liczba rodzin zastępczych w powiecie gołdapskim w latach 2021-2023 wg stanu na 31 grudnia.

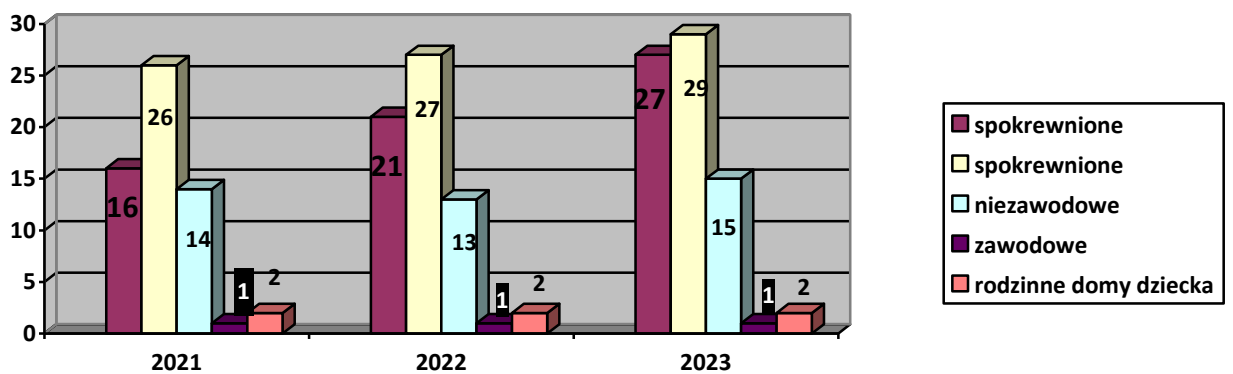
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi.

Wykres nr 2. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w latach 2021-2023 wg stanu na 31 grudnia.

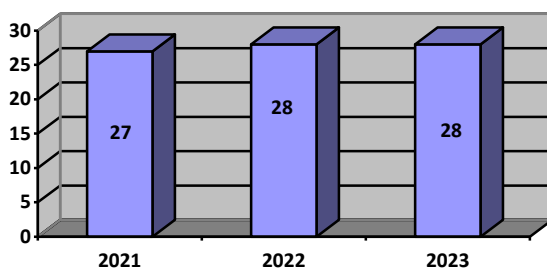
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi.

Wykres nr 3. Liczba rodzin zastępczych w podziale na formy w latach 2021-2023 wg stanu na 31 grudnia 2023r.

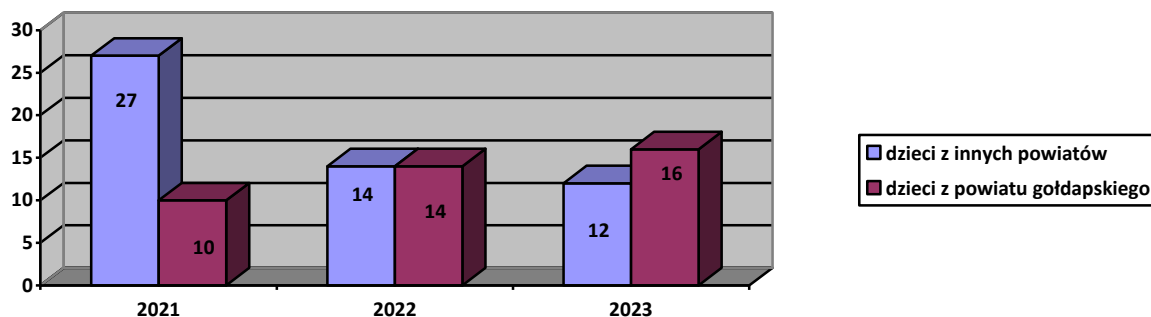
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi

Wykres nr 4. Liczba dzieci w Domu św. Faustyny w Gołdapi ogółem w latach 2021-2023 wg stanu na 31 grudnia.

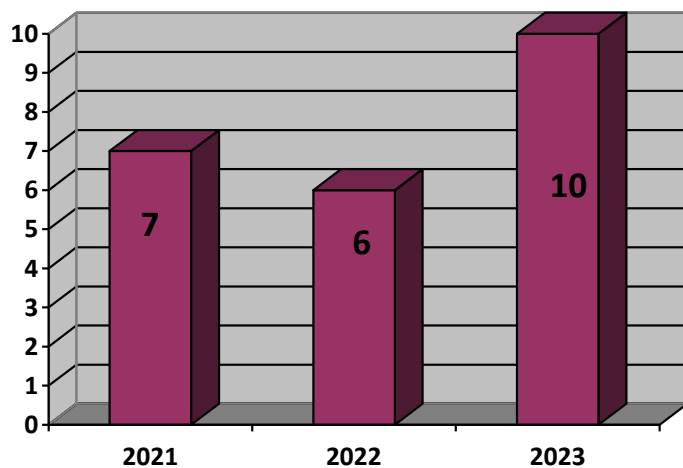
Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi.

Wykres nr 5. Liczba dzieci w Domu św. Faustyny w Gołdapi, z uwzględnieniem dzieci z Powiatu Gołdapskiego, w latach 2021-2023.

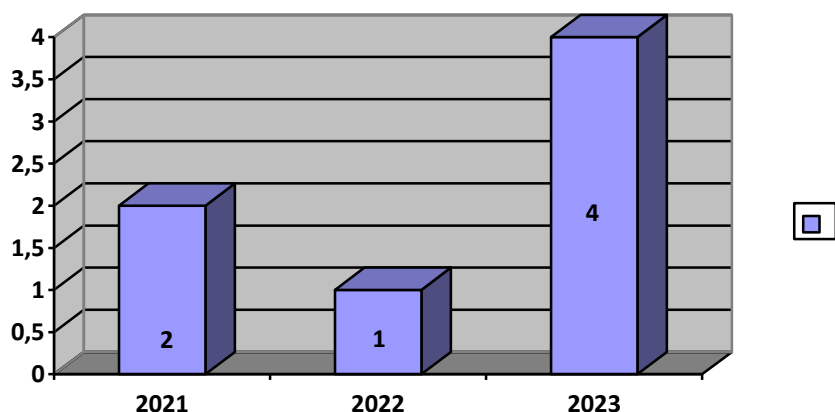

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi.

Wykres nr 6. Liczba osób przeszkolonych – kandydatów na rodziców zastępczych niezawodowych w latach 2021-2023.

Wykres nr 7. Liczba dzieci z pieczy zastępczej umieszczonych w rodzinach adopcyjnych w latach 2021-2023

3. Cele i sposób osiągnięcia założonych celów.

Cel nr 1: Wspieranie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.

Nazwa zadania	Podmioty realizujące	Termin realizacji
Kampanie w lokalnych mediach, na stronie PCPR promujące rodzicielstwo zastępcze	PCPR, Starostwo Powiatowe	Przynajmniej raz w roku w mediach, w sposób ciągły na stronie internetowej PCPR w Gołdapi
Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych	PCPR	Na bieżąco
Przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.	PCPR	Na bieżąco
Współpraca z ośrodkami szkolącymi kandydatów na rodziców zastępczych, w tym z ośrodkiem adopcyjno – opiekuńczym, szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze	PCPR	Na bieżąco, po zgłoszeniu się kandydatów
Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu	PCPR, Starostwo Powiatowe	Na bieżąco

rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na szkolenia kandydatów.		
--	--	--

Pozyskiwanie środków zewnętrznych na dodatkowe wsparcie rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka	PCPR, Starostwo Powiatowe	Na bieżąco
Zapewnienie dostępu do poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	PCPR	Termin dostosowany do indywidualnych potrzeb rodzin zastępczych
Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR	Zgodnie z ustawą
Regularne wypłacanie świadczeń na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej oraz innych przewidzianych w ustawie	PCPR, Starostwo Powiatowe	Co miesiąc, Jednorazowe - w zależności od zgłaszanych potrzeb przez rodziny zastępcze/prowadzących rodzinne domy dziecka
Tworzenie warunków do powstania grup wsparcia	PCPR	Na bieżąco
Współpraca z gminami i powiatami w zakresie finansowania pobytu dzieci w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Gołdapskiego	PCPR, starostwo powiatowe ośrodki pomocy społecznej, urzędy gmin	Na bieżąco
Współpraca z sądem w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci, których rodzice zostali pozbawieni lub ograniczeni we władzy rodzicielskiej	PCPR, OPS	Na bieżąco
Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną	PCPR	Na bieżąco
Organizowanie opieki nad	PCPR	Na wniosek opiekunów

dzieckiem w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki		
Organizacja wycieczek, konkursów, imprez w plenerze skierowanych do wychowanków pieczy zastępczej, rodzin zastępczych	PCPR	Przynajmniej 1 raz w roku

Cel nr 2: Wspieranie systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej, ograniczanie liczby dzieci w placówce opiekuńczo - wychowawczej.

Nazwa zadania	Podmioty realizujące	Termin realizacji
Prowadzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej w powiecie, dostosowanie organizacji do aktualnych przepisów prawnych	Starostwo Powiatowe w Gołdapi	Na bieżąco
Kierowanie dzieci do placówki opiekuńczo - wychowawczej w Gołdapi	PCPR	Na bieżąco
Współpraca z dyrektorem i kadrą placówki	Stowarzyszenie na rzecz pomocy dziecku i jego rodzinie „Tacy sami”	Na bieżąco
Współpraca z gminami i powiatami w zakresie finansowania pobytu dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej w Gołdapi	PCPR, OPS	Na bieżąco
Nadzór i kontrola nad działalnością placówki opiekuńczo - wychowawczej w Gołdapi, doradztwo metodyczne.	Starostwo Powiatowe, PCPR	2024-2026
Organizowanie wsparcia	PCPR	Na bieżąco

4. Projektowane źródła finansowania programu:

Założone cele finansowane mogą być z następujących źródeł:

- ❖ środki samorządu powiatowego,
- ❖ środki samorządów gminnych,
- ❖ dotacje celowe,
- ❖ fundusze europejskie
- ❖ Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej

- ❖ środki pozyskane z innych źródeł tj. granty, konkursy

5. Zakładane rezultaty realizacji programu.

- ❖ podwyższenie kwalifikacji rodziców zastępczych, kadry placówki opiekuńczo – wychowawczej
- ❖ ograniczenie liczby dzieci trafiających do instytucjonalnej pieczy zastępczej
- ❖ utworzenie nowych rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych, rodzinnych domów dziecka,
- ❖ wzmocnienie potencjału rodziców zastępczych,
- ❖ przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu rodziców zastępczych.

6. Limity rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie. Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej, uwzględniając realne możliwości finansowe powiatu, ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2024-2026, jak w poniższej tabeli.

Lata	2024	2025	2026
Liczba rodzin zastępczych zawodowych	1	1	1
Liczba rodzinnych domów dziecka	1	1	1

7. Wskaźniki.

Cel 1: Wspieranie i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej	Cel nr 2: Wspieranie systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej, ograniczanie liczby dzieci w placówce opiekuńczo - wychowawczej
<ul style="list-style-type: none"> - liczba zrealizowanych kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze; - liczba osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej; - liczba przeprowadzonych badań psychologicznych i pedagogicznych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej; - Liczba konsultacji z ośrodkiem adopcyjnym w tym wizyty pracowników ośrodka na zespole ds. oceny sytuacji dziecka; - kwota pozyskanych środków zewnętrznych na szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> - Kwota dotacji na utrzymanie dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej; - liczba dzieci skierowanych do placówki opiekuńczo – wychowawczej; - liczba kontroli przeprowadzonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej; - Liczba wydarzeń organizowanych przez PCPR z udziałem wychowanków placówki opiekuńczo – wychowawczej

<ul style="list-style-type: none"> - kwota pozyskanych środków zewnętrznych na wsparcie rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka; - Liczba rodziców zastępczych, którzy skorzystali ze wsparcia psychologicznego, prawnego w PCPR; - liczba ocen sytuacji dziecka; - Kwota wypłaconych świadczeń rodzinom zastępczym, rodzinnym domom dziecka; - liczba spotkań grupy wsparcia rodziców zastępczych; - Liczba zorganizowanych szkoleń dla rodzin zastępczych/prowadzących rodzinne domy dziecka 	
---	--

8. Sposób monitorowania programu.

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych działań przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań poprzez analizę założonych wskaźników. Celem ewaluacji będzie stwierdzenie:

1. Czy program stwarza możliwość postępu w zakresie rozwoju rodzin zastępczych?
2. Czy zagwarantowano wystarczające środki finansowe na realizację programu?
3. Czy utworzony system wsparcia rodzin zastępczych jest satysfakcjonujący?
4. Które metody pracy z rodziną dają oczekiwane rezultaty, a które należy zmienić?

Podstawy ewaluacji stanowiąc będą:

- rozmowy z opiekunami i rodzinami zastępczymi,
- wypowiedzi beneficjentów programu,
- spotkania z dziećmi i rodzicami,
- indywidualne programy usamodzielnienia
- okresowe oceny sytuacji dziecka
- oceny funkcjonowania rodziny zastępczej
- współpraca/rozmowy z dyrektorem placówki opiekuńczo wychowawczej

Dyrektor PCPR złoży Radzie Powiatu informację z realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Gołdapskim, w corocznym sprawozdaniu z działalności jednostki.